

05 10 2012

G.L. Nr. 398

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la completarea
Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice

(nr.1943 din 05.09.2012)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și comunică următoarele.

I. Proiectul este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Iurie Bolboceanu în conformitate cu art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Prin prezentul proiect de lege se propune completarea conținutului art.4 din Legea nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice cu norme ce au drept scop interzicerea utilizării și promovării de către partidele politice a „simbolurilor statelor nerecunoscute și/sau simbolurilor altele decât cele adoptate oficial prin lege”.

Ținând cont de subiectul abordat în completările propuse prin proiect, atragem atenția la prevederile art.10 „Libertatea de exprimare” din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care a fost ratificată de către Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24.07.1997, unde la punctul 1 este prevăzut că: „*orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere*”. Norma sus-citată a fost reflectată și în legislația Republicii Moldova - art.32 din Constituție intitulat „Libertatea opiniei și a exprimării” și art.3 din Legea nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Necâtînd la faptul că, Convenția nominalizată garantează dreptul la libera exprimare, aceasta nu exclude dreptul statelor contractate de a stabili anumite restricții în ceea ce privește realizarea dreptului dat. Astfel, conform art.10 paragrafului 2 din Convenție, amestecul autorităților naționale în exercitarea libertății de exprimare este acceptabil în cazul în care acestea constituie măsuri

necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora. Lista motivelor posibile de restrângere a libertății de exprimare este exhaustivă, iar autoritățile naționale nu pot în mod legitim să se bazeze pe oricare alte motive, care nu sunt incluse în lista prevăzută la paragraful 2 al art.10 din Convenția nominalizată.

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți este consfințit și în Constituția Republicii Moldova art.54, precum și la art.3 alin.(3) din Legea nr.64/2010.

Ținem să menționăm că, odată cu stabilirea dreptului autorităților de a restricționa dreptul la libera exprimare, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stabilește și unele exigențe în vederea asigurării legitimității acestora. Astfel, în conformitate cu prevederile paragrafului 2 al art.10 din Convenția sus-numită, pentru a fi considerată legitimă, ingerința trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative:

- *ingerința („formalitatea”, „condiția”, „restricția” sau „sanționarea”) trebuie să fie prevăzută de lege;*

- *ingerința urmărește scopul de a proteja una sau mai multe din următoarele interese sau valori: securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică; menținerea ordinii publice; prevenirea criminalității; protecția sănătății și a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora; împiedicarea divulgării de informații primite în regim de confidențialitate și garantarea autorității și imparțialității puterii judecătorești;*

- *ingerința este necesară într-o societate democratică.*

În una din Hotărârile Curții Europene pentru Drepturile Omului (speța Observer și Guardian v. regatul Unit, 1995), Curtea a declarat că adjectivul „*necesar*” în sensul articolului 10, paragraful 2 din Convenție, presupune existența unei „*necesități sociale imperioase*”.

Conform art.54 alin.(4) din Constituție, restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau libertății. Prin urmare, cazul în care statul se angajează să stabilească careva restricții în ceea ce privește limitarea dreptului la libera exprimare este necesar ca scopul urmărit să fie proporțional cu mijlocul administrat.

În acest context, în vederea evitării unor eventuale neclarități, constatăm necesitatea prezentării unei argumentări mai detaliate și mai profunde întru susținerea obiectului completărilor propuse prin prezentul proiect de lege.

II. Cît privește respectarea normelor tehnicii legislative la elaborarea proiectului menționat.

1. Conform art.58 din Regulamentul Parlamentului proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de Președintele Republicii Moldova, de deputați se remit Guvernului spre avizare. La rîndul său art.22 din Legea

nr.780/2012 stabilește că, pentru evaluarea proiectului de act legislativ, se efectuează expertiză juridică, anticorupție, economică, financiară, științifică, ecologică și de alt gen, inclusiv în ce privește compatibilitatea cu legislația comunitară, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate.

2. Conform art.36 alin.(3) din Legea nr.780/2001 dacă se modifica sau se completează un singur articol dintr-un singur act legislativ, în titlul actului de modificare sau completare se face referire expresă la articolul modificat sau completat și la actul respectiv. Prin urmare:

- în titlul proiectului după cuvântul „completarea” se va scrie sintagma „articolului 4 al”;

- textul introductiv al Articolul unic se va expune în următoarea redacție:

„Articolul 4 din Legea nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.42-44, art.119), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:”

3. Sintagma „articolul 4” din conținutul articolului unic se va exclude.

4. Prin completarea propusă pentru alineatul (3), urmează să fie interzisă reproducerea simbolurilor „statelor care nu mai există”, în denumirea integrală, denumirea prescurtată și simbolurile proprii unui partid, care de fapt ar putea fi percepute ca simboluri istorice.

Totodată, proiectul de lege nu interzice utilizarea simbolurilor care incită la separatism sau la lichidarea statului (simbolurile entităților nerecunoscute, separatiste).

5. Cu referire la completarea art.4 din Legea nr.294/2007 cu un nou alineat (5), propusă prin proiect, menționăm.

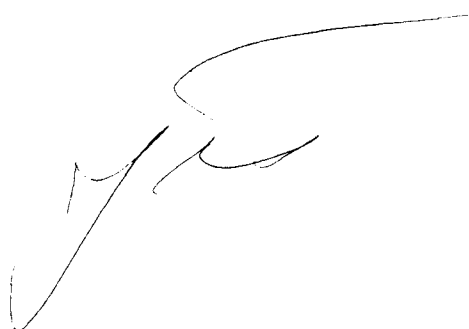
La 12 iulie 2012 Parlamentul a adoptat Legea nr.192 în temeiul căreia au fost operate completări într-un șir de acte legislative. Printre legile menționate se regăsește și Legea nr.294/2007. În urma adoptării Legii nr.192/2012, intrată în vigoare la 1 octombrie 2012, art.4 din Legea nr.294/2007 a fost completat cu un nou alineat - (5). Prin urmare, în contextul celor expuse, se impune necesitatea revizuirii numerotării completării propuse prin prezentul proiect de lege.

Tot aici, atenționăm că, conform notei informative completarea art.4 din Legea nr.294/2007 cu un nou alineat (5) are drept scop „interzicerea utilizării de către partidele politice (membrii acestora) a însemnelor heraldice, vexilologice și sigilografice care nu sînt înregistrate oficial la Ministerul Justiției”. Însă din conținutul normei propuse prin proiect se desprinde ideea că, partidele politice nu vor putea utiliza nu numai simbolurile neînregistrate în mod oficial la Ministerul Justiției, drept simboluri ale acestor partide dar și simbolurile altor partide.

Totodată, remarcăm că, proiectul nu stabilește care va fi răspunderea pentru încălcarea normei propuse pentru completare.

În vederea respectării prevederilor Legii nr.780/2001 (art.22-23) considerăm că, proiectul de lege cu privire la completarea Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice necesită a fi supus unei redactări suplimentare, întru evitarea unor eventuale neclarități.

Totodată, ținând cont de specificul completărilor propuse prin proiect, se impune necesitatea consultării instituțiilor/autorităților publice de specialitate, precum și a societății civile pe marginea acestui subiect.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Ion Creangă', written in a cursive style.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție

ex: E. Geru
tel: 268-482